

**KRAJOWY PROGRAM DOTYCZĄCY SYSTEMU KONTROLI
WYROBÓW WPROWADZONYCH DO OBROTU PODLEGAJĄCYCH
DYREKTYWOM NOWEGO PODEJŚCIA
NA ROK 2014**

Warszawa, grudzień 2013 r.

SPIS TREŚCI

SŁOWNIK SKRÓTÓW	3
1 WSTĘP	4
1.1 CEL DOKUMENTU.....	4
1.2 ZAKRES INFORMACJI PRZEDSTAWIONYCH W DOKUMENCIE	4
1.3 ZAKRES CZASOWY I TERYTORIALNY PROGRAMU	5
2 ZAKRES SYSTEMU NADZORU RYNKU WYROBÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH W POLSCE	5
2.1 ORGANY ZAANGAŻOWANE W SYSTEM NADZORU RYNKU MONITOROWANY PRZEZ PREZESA UOKiK.....	5
2.2 PRIORYTETY SYSTEMU NADZORU RYNKU NA ROK 2014	5
3 INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTROLI PLANOWANYCH W 2014 ROKU	7
4 WSPÓŁPRACA MIĘDZY KRAJOWYMI OW	7
5 WSPÓŁPRACA MIĘDZY ORGANAMI CELNYMI I OW	8
6 WSPÓŁPRACA WEWNĄTRZUNIJNA.....	8
7 DANE DO KONTAKTU	8

SŁOWNIK SKRÓTÓW

uoso	– ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935, ze zm.)
OW	– organy wyspecjalizowane w rozumieniu art. 38 uoso
ADCO	– grupa robocza ds. współpracy administracyjnej (<i>Administrative Co-operation Working Group</i>), takie grupy eksperckie utworzono dla większości dyrektyw nowego podejścia
KE	– Komisja Europejska
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

1 Wstęp

1.1 Cel dokumentu

Celem dokumentu jest przedstawienie obszarów, które planowo zostaną poddane kontroli poszczególnych instytucji uczestniczących w polskim systemie nadzoru rynku (inaczej system kontroli wyrobów), w celu wyeliminowania niepożądanych zjawisk rynkowych, takich jak wprowadzanie do obrotu wyrobów zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu użytkowników lub niezgodnych z wymaganiami ustanowionymi w unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym.

Obowiązek okresowego sporządzania krajowych planów nadzoru rynku oraz przekazywania ich do wiadomości Komisji Europejskiej i pozostałych państw członkowskich wynika z art. 18(5) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93* (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008 r., str. 30 - dalej: rozporządzenie 765/2008). Ponadto niniejszy program zostanie udostępniony opinii publicznej w części przeznaczonej do publikacji na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (http://uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_i_opis_systemu.php#faq851) oraz Komisji Europejskiej (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/market-surveillance/index_en.htm) - po wybraniu odpowiedniego kraju).

1.2 Zakres informacji przedstawionych w dokumencie

Przedmiotem tego programu są kwestie związane z działaniami prowadzonymi w obszarze systemu kontroli wyrobów nieżywnościowych podlegających unijnemu prawodawstwu harmonizacyjnemu¹ (tzw. obszar zharmonizowany, w szczególności obejmujący produkty posiadające oznakowanie CE²). Dokument ten został przygotowany na podstawie sektorowych planów kontroli i priorytetów wskazanych przez poszczególne OW (tj. Państwową Inspekcję Pracy, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, Dyrektorów Urzędów Morskich, Głównego Inspektora Transportu Drogowego).

Z zakresu przedstawionych informacji wyłączono planowane działania w obszarze ogólnego bezpieczeństwa produktów oraz dotyczące wyrobów medycznych.

¹ „Unijne prawodawstwo harmonizacyjne” oznacza każdy akt prawny Wspólnoty harmonizujący warunki wprowadzania produktów do obrotu (art. 2 pkt 20 rozporządzenia 765/2008). Wyjątkiem są wyroby medyczne i produkty lecznicze oraz inne grupy produktowe (np. części samochodowe), posiadające odrębne, szczegółowe regulacje unijne w tym zakresie.

² „Oznakowanie CE” oznacza oznakowanie, za pomocą którego producent wskazuje, że produkt spełnia mające zastosowanie wymagania określone w unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym przewidującym jego umieszczenie (art. 2 pkt 20 rozporządzenia 765/2008).

1.3 Zakres czasowy i terytorialny programu

W dokumencie przedstawiono informacje dotyczące planowanych działań w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. Działania podejmowane przez wszystkie inspekcje i urzędy uczestniczące w systemie obejmują swoim zakresem geograficznym obszar całego kraju.

2 Zakres systemu nadzoru rynku wyrobów nieżywnościowych w Polsce

2.1 Organy zaangażowane w system nadzoru rynku monitorowany przez Prezesa UOKiK

Podstawowym aktem prawnym regulującym działanie systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu podlegających dyrektywom nowego podejścia³ w Polsce jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności* oraz rozporządzenie 765/2008. Ponadto kontrola zgodności wyrobów z wymaganiami jest prowadzona na podstawie odrębnych przepisów (krajowe rozporządzenia wykonawcze wydane na podstawie art. 9⁴ uosoz oraz inne ustawy⁵ określające procedury oceny zgodności i zasadnicze wymagania), a także przy pomocniczym wykorzystaniu norm zharmonizowanych⁶.

Krajowy system kontroli wyrobów obejmuje kontrolę spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań oraz prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z tymi wymaganiami. Krajowy system nadzoru rynku tworzą Prezes UOKiK oraz następujące OW:

- 1) wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej,
- 2) organy Państwowej Inspekcji Pracy,
- 3) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
- 4) organy Inspekcji Ochrony Środowiska,
- 5) Prezes Urzędu Transportu Kolejowego,
- 6) organy nadzoru budowlanego,
- 7) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
- 8) dyrektorzy urzędów morskich,
- 9) wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego.

2.2 Priorytety systemu nadzoru rynku na rok 2014

Celem systemu nadzoru rynku jest zagwarantowanie na terenie Polski oraz pośrednio Unii Europejskiej, zgodności wyrobów wprowadzonych do obrotu z postanowieniami stosownego unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego, a co za tym idzie bezpieczeństwa konsumentów

³ Należy przez to rozumieć dyrektywy Wspólnoty Europejskiej, uchwalone zgodnie z zasadami zawartymi w uchwale Rady Unii Europejskiej z dnia 7 maja 1985 r., w sprawie nowego podejścia do harmonizacji technicznej oraz normalizacji (art. 5 pkt 15 uosoz). Dyrektywy te nakładają na producentów obowiązek przeprowadzania procedury oceny zgodności kończącej się naniesieniem oznakowania zgodności.

⁴ Rozporządzenia wydane przez ministrów właściwych ze względu na przedmiot oceny zgodności określające zasadnicze wymagania dla wyrobów podlegających ocenie zgodności oraz procedury oceny zgodności.

⁵ M.in. ustawa z dn. 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007, ze zm.), ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. Nr 92, poz. 881, ze zm.), ustawa z dn. 13 kwietnia 2007 r. o kompatybilności elektromagnetycznej (Dz. U. Nr 82, poz. 556).

⁶ Definicja patrz: art. 5 pkt 14 uosoz oraz art. 2 pkt 9 rozporządzenia 765/2008.

i użytkowników wyrobów oferowanych na jednolitym rynku europejskim.

Przy określaniu priorytetów kontroli na rok 2014 brano pod uwagę przede wszystkim obszary, w których zaobserwowano najwięcej nieprawidłowości oraz produkty potencjalnie stwarzające największe zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi (np. ze względu na ich przeznaczenie dla szczególnie wrażliwej grupy odbiorców - przykładowo dzieci poniżej 3. roku życia). Dodatkowo przy określaniu priorytetów wzięto pod uwagę grupy wyrobów, na które wpływało najwięcej skarg od przedsiębiorców, konsumentów, a także organizacji pozarządowych i stowarzyszeń branżowych oraz uwzględniono dostępne opracowania i analizy naukowe, informacje przekazywane na spotkaniach grup roboczych ds. współpracy administracyjnej (ADCO), a także najnowsze zmiany prawne wprowadzające do systemu nowe grupy produktów lub wymagania [np. w przypadku Inspekcji Handlowej uchwalenie ustawy z dnia 14 września 2012 r. *o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1203) wdrażającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. *w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią* (Dz. Urz. UE L 153 z 18 czerwca 2010 r., str. 1)].

Przy ustalaniu priorytetów działania na 2014 rok skupiono się także na prowadzeniu regularnych działań kontrolnych w obszarze przepisów obejmujących największy zakres grup wyrobów, tj. dyrektywy 2006/95/WE LVD - Niskonapięciowej, dyrektywy 2009/48/WE TOYS - Bezpieczeństwo zabawek, dyrektywy 2006/42/WE MD - Bezpieczeństwo maszyn, dyrektywy 2009/125/WE Ekoprojekt. Dodatkowo Inspekcja Handlowa co roku monitoruje działania segmentów rynku charakteryzujących się powszechnością i sezonowością używania (np. widowiskowe wyroby pirotechniczne, ze względu na poważne ryzyko jakie stwarzają, nie tylko dla bezpośrednich użytkowników, ale także dla osób postronnych).

W przypadku wyrobów budowlanych, planuje się prowadzenie przez organy nadzoru budowlanego działań kontrolnych głównie wobec wyrobów wpływających na zapewnienie bezpieczeństwa konstrukcji obiektów budowlanych oraz ochronę środowiska. Uwzględniono także kontrolę grup wyrobów oferowanych na rynkach lokalnych wytypowanych w oparciu o rozeznanie tych rynków przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego. Dodatkowo w 2011 roku uchwalono rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 roku ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011, str. 5), które w całości weszło w życie od 1 lipca 2013 r. Zatem będzie to pierwszy pełny rok obowiązywania nowych regulacji w tym obszarze, co stanowi wyzwanie dla uczestników rynku. Celem unijnego legislatora było ujednolicenie procedur kontrolnych w tym obszarze na terenie UE i urzeczywistnienie zasady swobodnego przepływu towarów, także na rynku wyrobów budowlanych.

3 Informacje dotyczące kontroli planowanych w 2014 roku

Należy podkreślić, że zapewnianie bezpieczeństwa oraz ochrona zdrowia i życia konsumentów i użytkowników profesjonalnych jest procesem ciągłym. Realizując powierzone zadania, OW starają się, w miarę posiadanych zasobów, podejmować działania, których celem jest skuteczne wyeliminowanie z obrotu produktów potencjalnie stwarzających poważne zagrożenia. OW w miarę możliwości finansowych i kadrowych starają się objąć działaniami wszystkie obszary leżące w zakresie ich kompetencji, jednak należy mieć na względzie, że planowymi działaniami obejmuje się tylko te obszary, które w wyniku analizy ryzyka wykazały największe prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych zagrożeń. Wyroby podlegające przepisom nie ujętym w planowanych działaniach w danym roku są także kontrolowane w przypadku wiarygodnych skarg i sygnałów z rynku, wskazujących na wystąpienie w danym obszarze poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia konsumentów i użytkowników.

Szczegółowe informacje dotyczące planowanych kontroli w podziale na poszczególne obszary tematyczne oraz kompetencje poszczególnych organów wyspecjalizowanych zawarto w oddzielnym dokumencie sporządzonym według szablonu opracowanego przez KE, tzw. planie sektorowym. Dokument ten służy wyłącznie do celów służbowych i nie będzie opublikowany.

4 Współpraca między krajowymi OW

Dla zapewnienia skutecznej współpracy uczestników tworzących krajowy system kontroli wyrobów powołano stałą komisję o charakterze opiniodawczo-doradczym pod nazwą Komitet Sterujący do spraw Nadzoru Rynku. W skład komitetu wchodzi oprócz przedstawicieli organów nadzoru rynku, także przedstawiciele Ministerstwa Finansów (reprezentujący organy celne) oraz Ministerstwa Gospodarki (odpowiedzialnego za kwestie legislacyjne w systemie kontroli wyrobów). Celem Komitetu jest przede wszystkim rozwój współpracy pomiędzy organami uczestniczącymi w krajowym systemie kontroli wyrobów. W 2014 roku planowane jest co najmniej jedno spotkanie Komitetu w celu omówienia m.in. bieżących problemów związanych z realizacją zadań nadzoru rynku w Polsce, unijnej reformy systemu nadzoru rynku, która wpłynie na strukturę i funkcjonowanie krajowego systemu, a także pełnego wdrożenia w Polsce nowego systemu informatycznego do wymiany informacji pomiędzy unijnymi organami nadzoru rynku - tzw. ICSMS (*Internet-based Information and Communication System for Europe-wide cross-border Market Surveillance of technical products*).

Jednocześnie trwająca od początku 2013 roku reforma unijnego systemu nadzoru rynku oznacza konieczność wypracowania na gruncie krajowym nowoczesnej koncepcji systemu kontroli, który odpowie na wyzwania stojące przed organami kontrolującymi bezpieczeństwo produktów (np. możliwość śledzenia drogi produktu lub bezpieczeństwo produktów sprzedawanych przez internet). Uporządkowanie i uproszczenie krajowych przepisów dotyczących zapewniania bezpieczeństwa produktów nieżywnościowych, zarówno dla przedsiębiorców, jak i konsumentów, będzie istotnym czynnikiem, wpływającym na efektywność działań podejmowanych przez administrację publiczną w kolejnych latach.

5 Współpraca między organami celnymi i OW

Skuteczną i szybką formą eliminowania wyrobów sprowadzanych z krajów trzecich, które stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, jest zatrzymywanie ich przez organ celny przed formalnym dopuszczeniem do obrotu. Organy celne na bieżąco współpracują z OW poprzez stosowanie procedury określonej w art. 27-29 rozporządzenia 765/2008 - zawieszenie dopuszczenia produktu do swobodnego obrotu na rynku Wspólnoty.

Stałe rozwijanie współpracy z organami celnymi w zakresie spełniania przez wyroby wymagań jest jednym z priorytetów wszystkich OW uczestniczących w systemie. Wzmacnia to skuteczność systemu, który pozwala na wykrywanie nieprawidłowości jeszcze przed wprowadzeniem wyrobów na wspólny rynek unijny. Przewiduje się utrzymanie trendu wzrostowego liczby wniosków organów celnych kierowanych do OW o pomoc w ustaleniu czy dany wyrób może zostać dopuszczony do swobodnego obrotu na terenie UE.

6 Współpraca wewnątrzunijna

Na sprawne funkcjonowanie systemu nadzoru rynku ma również wpływ współpraca wewnątrz Unii Europejskiej. OW będą aktywnie uczestniczyć w pracach instytucji Unii Europejskiej i spotkaniach państw członkowskich dotyczących zmian w zakresie unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego będącego w kompetencjach poszczególnych OW. Przedstawiciele OW będą brać udział w projektach międzynarodowych dotyczących nadzoru rynku (tzw. *joint actions*), a także indywidualnie podejmą inne formy współpracy z organami nadzoru w państwach członkowskich UE (np. konferencje, programy wymiany urzędników finansowane ze środków KE, udzielanie wzajemnej pomocy administracyjnej).

W 2014 roku, tak jak do tej pory, w miarę możliwości finansowych, przedstawiciele OW będą brali udział w spotkaniach grup roboczych ADCO w zakresie swoich kompetencji.

7 Dane do kontaktu

Niniejszy program został opracowany przez Departament Nadzoru Rynku Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie programów sektorowych przekazanych przez OW. Osobą odpowiedzialną za kwestie związane z programem jest:

Katarzyna Bednarz, naczelnik Wydziału Monitorowania Systemu Nadzoru Rynku w Departamencie Nadzoru Rynku UOKiK.

email: dnr@uokik.gov.pl; katarzyna.bednarz@uokik.gov.pl;

tel.: (+48 22) 55 60 390, 55 60 166;

fax: (+48 22) 827 03 04.